

БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ”
ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНИ НАУКИ

Утвърждавам:

Ректор:.....

проф. д-р Сотир Сотиров



КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

Специалност:

**ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА
УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА**

Образователна и научна степен:

Доктор

Професионално направление:

1.2. Педагогика

Област на висше образование:

Педагогически науки

**Бургас
2026**

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА НАУЧНАТА И ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ПРОГРАМА

Настоящата квалификационна характеристика е неразделна част от учебния план на специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“ и определя квалификацията на специалиста с висше образование, придобил образователна и научна степен „Доктор“ в област на висше образование „Педагогически науки“, професионално направление 1.2. Педагогика.

Специалността е предназначена за завършили ОКС „Магистър“ в ПН 1.2. Педагогика, ПН 1.3. Педагогика на обучението или други професионални направления с придобита квалификация „учител“.

Приемът е с конкурс в съответствие със ЗВО, Закона за развитие на академичния състав на РБългария, Правилника за устройството и дейността на Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“ (от чл. 4 до чл. 21).

Квалификационната характеристика на доктора по педагогика, придобил докторска степен в Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“, както и учебният план, който осигурява неговата подготовка, са съобразени със:

- Закона за предучилищно и училищно образование (Обн. ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г.);
- Закона за висше образование (ДВ, бр.112/ 27.12.1995 г., изм. и доп., бр. 98 от 09.12.2016 г., в сила от 01.01.2017 г.);
- Закон за развитие на академичния състав на РБългария (Обн. ДВ, бр. 38 от 21 Май 2010 г., изм. ДВ, бр. 81 от 15 Октомври 2010 г., изм. ДВ, бр.101 от 28 Декември 2010 г., изм. ДВ, бр. 68 от 2 Август 2013 г.);
- Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав на РБългария (Приет с ПМС № 202 от 10.09.2010 г.);
- Национална квалификационна рамка на РБългария;
- Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“;
- Правилника за устройството и дейността на Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“;
- Правилника за учебната дейност на Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“
- Стандарт за разпределение по видове дейности и формиране на кредити при обучението на докторанти в Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“.

1. Цели на образователната и научната програма

Цел на обучението в професионално направление 1.2 Педагогика, ОНС „Доктор“, специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“, е подготовка на висококвалифицирани научни и преподавателски кадри с фундаментален професионален опит в научноизследователската и преподавателската дейност в сферата на предучилищната и началната училищна педагогика, с методологически опит в анализиране на резултатите от научното изследване в областта на педагогиката, със

задълбочена езикова подготовка по избрания чужд език във връзка с използването му в професионалната дейност на докторанта.

Поставената **цел** е в пълно съответствие с **мисията** на Университета за подготовка на специалисти с висше образование и отговаря на **функцията** на Факултета по обществени науки за подготовка на специалисти в областта на педагогическите науки.

За реализирането на поставената цел е необходимо успешното решаване на следните основни **задачи**:

- Надграждане на знанията, свързани с философските, теоретичните и методологическите аспекти на съвременните педагогически науки;
- Формиране на умения за ползване на научна терминология, характерна за научната област;
- Формиране на умения за научна селекция и интерпретиране на приоритетните проблеми в областта на предучилищната и началната училищна педагогика;
- Формиране на компетентности за планиране, организиране и реализиране на научно изследване;
- Формиране на умения за самостоятелна преподавателска и научноизследователска дейност;
- Формиране и развиване на опит за организиране, планиране и реализиране на научни университетски, национални и международни форуми и проекти.

2. Съдържание на образователната и научната програма

Обучението по специалността е организирано в две направления: образователно и научно. Образователната програма се реализира в лекционни курсове, семинарни и практически упражнения. Образователното съдържание е избрано и структурирано съобразно целта и концепцията на докторската програма и включва две задължителни, една избираема и една факултативна дисциплина. Задължителните дисциплини осигуряват фундаментална и специализирана подготовка с оглед подготовката и квалификацията на докторанта за бъдеща научно-изследователска и преподавателска работа, както и чуждоезикова подготовка. Избираемата дисциплина се избира от докторанта съвместно с научния ръководител с оглед надграждане на базисната педагогическа компетентност в контекста на тематиката на дисертационното изследване и бъдещата научна и преподавателска дейност. Факултативната дисциплина се избира от докторанта в насока добавяне на допълнителни компетентности, подкрепящи бъдещата му преподавателска и научноизследователска дейност.

Научната подготовка се реализира чрез публикационна дейност, участие в проекти и работа по дисертационното изследване.

3. Методи на обучение:

- Лекция;
- Консултация;
- Работа с научна литература;
- Работа по проект и изследователска задача;
- Демонстрация;
- Презентация.

4. Форми на обучение:

- Работа в малка група;
- Самостоятелна работа;
- Семинар;
- Практикум.

5. Средства на обучение (образователни ресурси):

- Литературни и интернет източници;
- Мултимедийни ресурси;
- Съвременни технологични средства.

6. Система за оценяване на професионалните компетенции

Проверката и оценката на образователната и научноизследователската програма се осъществяват съобразно изискванията на учебния план и включва текущ и/или заключителен контрол. Оценяването е по шестобалната система с присъждане на кредити. Кредити се присъждат след успешно издържан изпит (над Среден 3.00).

Текущият контрол включва следните методи:

- Тест;
- Изследване и защита на научно-изследователска теза (курсов проект);
- Рефериране на научни текстове.

Заключителният контрол представлява полагане на изпит или текуща оценка. Изпълнението на годишния план на докторанта подлежи на контрол и оценка и чрез атестиране и тримесечно отчитане на дейността по индивидуалния план (съгласно Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров” (чл. 26 и чл. 27).

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

Компетентности на придобилите ОНС „Доктор“ (Ниво 8 от НКР):

1. ЗНАНИЯ – теоретични и/или фактологически

- притежава и използва специализирани и систематизирани знания за извършване на критичен анализ и за синтезиране на нови идеи в областта на педагогиката с фокус предучилищна и начална училищна педагогика;
- владее методите на научните изследвания в областта на педагогиката;
- притежава способност за разширяване и изменение на съществуващите знания в областта на началната и предучилищната педагогика, както и на нейните взаимодействия с гранични научни области – обща педагогика, психология, философия, социология, антропология, културология и др.;
- притежава знания с най-висока степен на сложност и извършва оригинални изследвания в областта на предучилищната и началната училищна педагогика и с интердисциплинарна насоченост с фокус върху педагогиката;
- представя знания и разбиране на най-високо равнище, не само в областта на предучилищната и началната училищна педагогика, но и в близки научни области – обща педагогика, психология, философия, социология, културология, антропология и др.

- демонстрира и изразява знания чрез степента на сложност на проведените, разбрани и обосновани научни изследвания в областта на предучилищната и началната училищна педагогика в интердисциплинарни области;

2. УМЕНИЯ – познавателни и практически

- притежава умения да създава и ръководи мрежи или екипи, да разпределя времето и да управлява човешки и финансови ресурси, да решава комплексни проблеми чрез нови технологични методи и инструменти;
- бързо намира, извлича, подрежда, синтезира и оценява необходимата информация от различни източници, независимо дали са подробни или оскъдни;
- притежава умения да решава и преодолява критични проблеми в областта на проучването и/или нововъведенията, да подобрява стандартните модели и подходи, да развива иновативни решения чрез комбиниране на различни оригинални стратегии и технологии, да управлява несполучливите опити и да продължава напред, да подобрява стандартните модели и подходи;
- владее методи и средства да предвижда промените и проблемите, да се абстрахира от средата и да мисли иновативно, да разработва и поставя рационален план, за да донесе нови идеи за плодотворен край, да усвоява бързо нови качества и умения, да предвижда технологичното и творческо развитие, да пише и представя научни и технически документи (научни статии, резюмета, доклади, фигури, графики и др.); да комуникира чрез различни медии пред различна аудитория;
- притежава умения като издръжливост, предприемчивост, твърдост, вискателност, приспособимост и интелектуална гъвкавост.

3. КОМПЕТЕНТНОСТИ – лични и професионални

3.1. Самостоятелност и отговорност

- създава и интерпретира нови знания чрез собствени изследвания или друга научна дейност в областта на предучилищната и началната училищна педагогика;
- чрез постигнатите нови знания, демонстрира умения за разширяване на обхвата на предучилищната и/или началната училищна педагогика и преценява необходимостта от актуални публикации;
- притежава способност за самооценка на постиженията на изследователския труд;
- притежава способности да съставя, проектира, изпълнява и адаптира съвременен изследователски процес с научна стабилност;

3.2. Компетентности за учене – показва капацитет за систематично придобиване и разбиране на значително количество знания от най-съвременните научни постижения или от областта на професионалната практика на предучилищната и началната училищна педагогика.

3.3. Комуникативни и социални компетентности

- представя качества и преносими умения, изискващи проявяване на висока лична отговорност, самостоятелна инициативност в сложни и непредвидими обстоятелства, както и в професионална или еквивалентна среда;
- демонстрира общи способности да концентуализира, проектира и изпълнява проекти за генериране на нови знания, прилагане или

разбиране на най-модерните достижения в областта на педагогиката, както и да адаптира проектния дизайн към непредвидено възникващи обстоятелства;

- пълноценно общува на някои от най-разпространените европейски езици.

3.4. Професионални компетентности

- детайлно разбира техники, прилагани за научни изследвания и сложни академични проучвания;
- извършва информирани преценки по сложни въпроси в областта на педагогиката, често в отсъствието на пълни данни, както и да представя идеите и заключенията си ясно и ефективно пред специалисти и неспециалисти;
- притежава способност да продължава изследванията на все по-сложни равнища, като допринася за развитието на нови техники, идеи или подходи с фокус върху предучилищната и началната училищна педагогика.

III. РЕАЛИЗАЦИЯ

Докторът по педагогика може да се реализира като:

- преподавател във висше училище;
- висококвалифициран преподавател в различните етапи на предучилищното и училищното образование;
- научен работник в научноизследователски институти;
- експерт и консултант в образователни и културни институции.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОНС „ДОКТОР“

Докторска степен се придобива след обучение в до три години за редовна форма на обучение, до четири години за задочна и дистанционна форма на обучение и до пет години – в самостоятелна форма на обучение. Всяка учебна година е 30 учебни седмици. Продължителността на академичния час е 45 минути.

Формата на завършване е защита на дисертационен труд пред научно жури (съгласно Закона за развитие на академичния състав на Р България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“).

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Придобилите докторска степен могат:

- да участват в различни форми на продължаващо обучение (постдокторантски програми за повишаване на професионалната квалификация и опит по научната специалност и в професионалната област);
- да участва в хабилитационни процедури и процедури за изразстване в научна степен.

Настоящата квалификационна характеристика е приета на заседание на ФС на ФОН, Протокол 4/13.4.2022 г. и утвърдена на заседание на Академичен съвет, протокол 42/20.5.2022 г.

Актуализация:

Приета на заседание на ФС на ФОН, Протокол 10/11.03.2022 г. и утвърдена на заседание на Академичен съвет, протокол 38/19.03.2022 г.